

ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА СЪДИИТЕ
ОТ НАКАЗАТЕЛНАТА КОЛЕГИЯ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

И С К А Н Е

ОТ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПРИЕМАНЕ НА ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ

ОТНОСНО: Установена противоречива практика на съдилищата, свързана с приложението на чл. 378, ал. 4 от НПК.

ОСНОВАНИЕ: чл. 125 вр. чл. 124, ал. 1, т. 1, пр. 1 от Закона за съдебната власт.

УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ СЪДИИ,

Председателят на ВКС е сезиран със сигнал на Инспектората към Висшия съдебен съвет относно констатирана противоречива съдебна практика при прилагане на нормата на чл. 378, ал. 4 от НПК.

В Глава двадесет и осма от НПК е предвиден специален ред за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание при наличие на предпоставките на чл. 78а от НК и немалка част от делата, предимно по компетентност на районните съдилища, се разглеждат по него. Въпреки широкото му приложение и трайната законодателна уредба - от приемането на НПК, обн. ДВ бр. 86 от 28.10.2005 г., в сила от 29.04.2006 г., Глава двадесет и осма от НПК не е

претърпяла законодателни промени, се констатира противоречива практика по приложението на чл. 378, ал. 4 от НПК.

С цитираната норма законодателят е регламентирал вида акт, с който се произнася съда след разглеждане на делото – решение, както и какви са правомощията му – да освободи обвиняемия от наказателна отговорност като му наложи административно наказание, да оправдае обвиняемия или да прекрати наказателното производство в предвидените от закона случаи.

В тази норма, а и изобщо в Глава двадесет и осма от НПК, не е предвиден изричен ред за постановяване и обявяване на решението на съда, както това е сторено по отношение на присъдата в чл. 310 от НПК. Именно по този въпрос в съдилищата са утвърдени две различни практики и съответно постановявани две групи актове: **I.** Според първата – съдът задължително трябва да обяви решението си публично в съдебно заседание, като по аналогия са приложими правилата по чл. 310 от НПК и **II.** Според втората възприета практика – правилата на чл. 310 от НПК не са приложими при разглеждане на дела по Глава двадесет и осма от НПК.

I. Съдилищата, които приемат, че съдът задължително трябва да обяви решението си публично в съдебно заседание, като по аналогия са приложими правилата по чл. 310 от НПК, се аргументират с това, че във всички случаи, без изключение, когато взема отношение по вината на обвиненото лице, първоинстанционният наказателен съд е длъжен, незабавно след като приключи производството в неговата цялост, преди да започне разглеждането на други дела, да обяви на страните своето решение. При тази практика има два възприети подхода: 1./ обявяване на решението с мотиви; 2./ обявяване на диспозитив на решението и изготвяне на мотивите по-късно.

По този процесуален ред са постановени следните решения:
решение от 17.04.2013 г. по нахд № 22513/12 г. на Районен съд – София,
решение от 01.07.2013 г. по нахд № 319/13 г. на Районен съд – София,
решение от 03.04.2013 г. по нахд № 17960/12 г. на Районен съд – София,
решение от 03.07.2013 г. по нахд № 6781/12 г. на Районен съд – София,
решение от 01.07.2013 г. по нахд № 2954/12 г. на Районен съд –
София, решение № 272/18.12.2013 г. по нахд № 1063/13 г. на Окръжен
съд – Бургас, решение № 523/08.10.2012 г. по нахд № 1296/12 г. по описа
на Районен съд – Шумен, решение от по нахд № 1641/12 г. по описа на
Районен съд – Шумен, решение № 449/13.06.2013 г. по нахд № 795/13 г.
по описа на Районен съд – Шумен, решение № 1273/09.05.2012 г. по
нахд № 2268/12 г. по описа на Районен съд – Пловдив, решение №
906/10.04.2013 г. по нахд № 6074/12 г. по описа на Районен съд –
Пловдив, решение № 2479/04.10.2013 г. по нахд № 4951/13 г. по описа на
Районен съд – Пловдив, решение № 307/ 07.02.2013 г. по нахд № 8300/12
г. по описа на Районен съд – Пловдив, решение № 851/04.04.2013 г. по
нахд № 451/13 г. по описа на Районен съд – Пловдив, потвърдено с
решение № 290/28.10.2013 г. по внахд № 1321/13г. по описа на Окръжен
съд – Пловдив, решение № 2486/04.10.2013г. по нахд № 4489/13 г. по
описа на Районен съд – Пловдив, решение № 621/13.03.2013 г. по нахд
№ 607/13 г. по описа на Районен съд – Пловдив, потвърдено с решение
№ 138/20.05.2013 г. по внахд № 503/13г. по описа на Окръжен съд –
Пловдив, решение № 2556/19.10.2012г. по нахд № 6628/12 г. по
описа на Районен съд – Пловдив, решение № 2520/08.10.2013 г. по
нахд № 4278/13 г. по описа на Районен съд – Пловдив, решение №
2475/04.10.2013 г. по нахд № 4439/13 г. по описа на Районен съд –
Пловдив, решение № 183/05.02.2014 г. по нахд № 185/14 г. по описа
на Районен съд – Русе, решение № 27/16.01.2014 г. по нахд № 2732/13 г.
по описа на Районен съд – Русе, решение от 28.03.2011 г. по нахд №

40/2011 г. по описа на Окръжен съд – Благоевград, решение от 16.03.2011 г. по нахд № 72/2011 г. по описа на Окръжен съд – Благоевград, решение от 11.05.2011 г. по нахд № 142/2011 г. по описа на Окръжен съд – Благоевград, решение от 26.03.2012г. по нахд № 705/2011 г. по описа на Окръжен съд – Благоевград, решение от 23.04.2012 г. по нахд № 694/2011 г. по описа на Окръжен съд – Благоевград, решение от 25.06.2013 г. по нахд № 273/2013 г. V състав на Окръжен съд – Кюстендил, решение от 25.01.2013 г. по нахд № 1428/2012 г. на Районен съд – Кюстендил, решение от 26.11.2013 г. по нахд № 1149/2013 г. на Районен съд – Кюстендил, решение № 43/14.01.2014г. по нахд № 1580/2013 г. на Районен съд – Дупница, решение № 75/20.01.2014г. по нахд № 1477/2013 г. на Районен съд – Дупница.

Събраната информация позволява извод, че в съдебно заседание по този ред се произнасят решения по чл. 378, ал. 4 от НПК в Районен съд – София, Районен съд – Пловдив, Районен съд – Кюстендил, Районен съд – Дупница, Районен съд – Нови Пазар, Районен съд – Кубрат, Районен съд – Петрич, отделни съдии в Районен съд – Русе, Окръжен съд – Ловеч и Окръжен съд – Бургас.

II. Съдилищата, които приемат, че правилата на чл. 310 от НПК не са приложими при разглеждане на дела по Глава двадесет и осма от НПК, смятат, че предвид акта с който съдът се произнася - решение, налагането на административно наказание и наличието на изрично препращане към ЗАНН по някои въпроси, позволяват отлагане на обявяването на решението. Поради това, след изслушване на съдебните прения и последната дума на подсъдимия, те приемат, че съдът трябва да информира страните, че решението ще бъде изготвено и обявено в срок.

В този смисъл са постановени следните решения: решение № 1088/22.11.2013 г. по нахд № 2025/13г. по описа на Районен съд – Русе, решение № 1154/10.12.2013 г. по нахд № 2467/13г. по описа на Районен съд – Русе, решение № 525/22.05.2013 г. по нахд № 439/13 г. по описа на Районен съд – Русе, решение № 1210/19.12.2013 г. по нахд № 2353/13 г. по описа на Районен съд – Русе, решение № 2548/13.12.2013 г. по нахд № 4288/13 г. по описа на Районен съд – Бургас, решение № 2320/22.11.2013 г. по нахд № 3887/13 г. по описа на Районен съд – Бургас, решение № 171/15.07.2013 г. по нахд № 571/13 г. по описа на Районен съд – Бургас, решение № 761/21.12.2012 г. по нахд № 1661/12 г. по описа на Районен съд – Шумен, решение № 535/18.07.2013 г. по нахд № 769/13 г. по описа на Районен съд – Шумен, решение № 513/10.07.2013 г. по нахд № 749/13 г. по описа на Районен съд – Шумен, решение № 566/25.10.2012 г. по нахд № 1458/12 г. по описа на Районен съд – Шумен, решение № 396/27.05.2012 г. по нахд № 634/13 г. по описа на Районен съд – Шумен, решение № 602/07.11.2012 г. по нахд № 1388/12 г. по описа на Районен съд – Шумен.

Трайно установена в този смисъл е практиката в Районен съд – Русе, Районен съд – Бургас, Районен съд – Ловеч, Районен съд – Шумен, Районен съд – Троян, отделни съдии в Окръжен съд – Ловеч, Окръжен съд – Бургас и Окръжен съд – Русе.

Така констатираното противоречиво прилагане на процесуалния закон от съдии в един и същи съд или в един съдебен окръг, води до тежко нарушение на принципа за предвидимост и последователност в дейността на съдилищата. Страните в тази диференцирана процедура следва да съобразяват процесуалното си поведение по обжалване и протестиране на постановяваните решения, а именно началния момент, от който започва да тече срока за обжалване/протестиране, с оглед установената от съответния

съдия практика. Противоречивата практика може да се приеме и като форма на ограничаване правата на страните. Отложеното постановяване на решението поставя и следния въпрос – установената практика за обявяване на решението в срок води ли до нарушение на принципа за непрекъсваемост на съдебното заседание и произтичащата от него забрана след изслушване на съдебните прения и последната дума на подсъдимия членовете на съдебния състав да не могат да разглеждат друго дело преди постановяване на съдебния акт.

Въпреки сериозността на последиците от противоречивото прилагане на процесуалната норма, същите не могат да бъдат преодоляни по пътя на редовния инстанционен контрол от окръжните съдилища, предвид липсата на уеднаквена и единна практика в самите тях. Противоречива е практиката на съдиите в Окръжен съд – Ловеч, Окръжен съд – Шумен, Окръжен съд – Русе; в Окръжен съд – Бургас преобладаващо застъпват тезата за обявяване на решението в срок; в Окръжен съд – Благоевград и Окръжен съд – Кюстендил са на обратното становище и всички съдии обявяват решението си в съдебно заседание.

В тълкувателната си дейност Върховният касационен съд нееднократно се е занимавал с въпроси относно освобождаването от наказателна отговорност с налагане на административно наказание. В постановление № 7 от 04.11.1985 г. по н.д. 4/1985 г. Пленумът на Върховния съд се е произнесъл в кои случаи са приложими нормите на Закона за административните нарушения и наказания /т. 6/, а в т. 16 и т. 17 е развил хипотезите на прилагане на разпоредби от НПК, но е възприел подхода на неизчерпателно изброяване: "... по въпросите, за които няма специални правила като правото на защита, спогодба, разноски, съобщения, призовки и др., се прилагат съответните правила от НПК."

Отсъствието на ясна регламентация относно реда на постановяване и обявяване на решението, с което лице, извършило престъпление при наличие на предпоставките по чл. 78а от НК се освобождава от наказателна отговорност, и съществуващата противоречива практика по тълкуването и прилагането на разпоредбата на чл. 378, ал. 4 от НПК, поражда необходимостта от предприемане на действия, попадащи в тълкувателната компетентност на ВКС, с цел осигуряване на еднакво прилагане на процесуалния закон от всички съдилища в страната.

С оглед посочената противоречива съдебна практика на съдилищата, свързана с приложението на чл. 378, ал. 4 от НПК, на основание чл. 124, ал. 1, т. 1, пр. 1 от Закона за съдебната власт, правя следното

И С К А Н Е :

Общото събрание на наказателната колегия на Върховния касационен съд да приеме тълкувателно решение, с което да отговори на следните въпроси:

1. При постановяване на решение по реда на чл. 378, ал. 4 от НПК приложими ли са правилата на чл. 300 и чл. 310 от НПК?

2. При постановяване на решение по реда на чл. 378, ал. 4 от НПК съдът обвързан ли е от принципа по чл. 259 от НПК за непрекъснатост на съдебното заседание?

3. От кой момент започва да тече срока по чл. 319 от НПК за обжалване и протестиране на решението по чл. 378, ал. 4 от НПК – от неговото постановяване или от съобщаването на страните за изготвянето му?

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА

ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД:

.....

/ Проф. Лазар Груев /